

‘Praat eerst met mij!’

Jamila, 22 jaar

Van jongs af aan kan Jamila zich niet aanpassen aan de levenswijze van haar familie. De keuzes die zij maakt worden niet geaccepteerd door haar gemeenschap. Haar ouders proberen haar weer op ‘het juiste pad’ te krijgen door het gebruik van fysiek geweld en controle.

‘Heel lang dacht ik dat het normaal was. Het gebeurde al zo lang ik me kon herinneren. Als ik iets deed wat niet mocht, werd ik geslagen door mijn ouders. Ook mijn zus en mijn broertje kregen af en toe klappen. Ik wist niet beter, want bij mijn Marokkaanse vriendinnen thuis zag ik hetzelfde gebeuren. Dat het niet normaal is als ouders hun kinderen slaan, ontdekte ik pas veel later. En er waren meer dingen die achteraf gezien niet klopten. Dat ik alleen met Marokkaanse meiden mocht omgaan bijvoorbeeld. Of dat ik ’s avonds niet naar buiten mocht.

Op een dag kwam ik thuis van school - ik zat in groep 7 - en mijn vader was erg boos op me. Ik had die week aan een klasgenootje verteld dat ik thuis geslagen werd, en via haar moeder was dit verhaal bij onze juf terechtgekomen. Zij was hierover in gesprek gegaan met mijn vader. En dat maakte hem woedend. Hij vertelde me dat ik dit nooit aan dat meisje uit mijn klas had mogen vertellen, en dat ik onze familie hiermee beschaamde. Tegen de juf had hij natuurlijk alles ontkend.

Het was bij ons thuis heel erg belangrijk dat je aan de buitenwereld laat zien dat je een goede familie bent. Als je iets doet wat afwijkt van de norm, kan de buitenwereld zien dat je geen perfecte familie bent, en dat kan de eer van de familie schenden. Van jongs af aan had ik hier al moeite mee. “Waarom moet ik een hoofddoek dragen als ik dertien word?” vroeg ik mijn ouders dan. Of “Waarom moet ik op mijn 18e trouwen?”. Ik snapte niet waarom het zó belangrijk was dat ik geloofde, en vond het moeilijk om me aan alle regels thuis te houden. Dat zorgde ervoor dat mijn ouders extra op mij letten, omdat ze bang waren dat ik van het juiste pad af zou raken.

‘Mijn zus kende mijn schoolrooster zodat ze wist wanneer ik thuis zou moeten zijn.’

Vanaf het moment dat mijn juf mijn vader had aangesproken werd het geweld thuis eigenlijk alleen maar erger. Ook werd ik steeds strenger gecontroleerd: mijn vader achtervolgde me als ik alleen naar buiten ging en checkte met wie ik omging. En ook mijn zus hield me in de gaten. Zij kende mijn schoolrooster van de middelbare school, zodat ze wist wanneer ik thuis zou moeten zijn. Als ik iets deed wat niet mocht, vertelde ze dat direct door aan mijn vader. En mijn moeder ging ook niet tegen mijn vader in wanneer hij tegen mij schreeuwde. Intussen liep het thuis altijd uit op ruzie als mijn ouders zeiden dat ik bijna een hoofddoek moest gaan dragen, want dat wilde ik niet.

In de derde klas van de middelbare school had ik een heel fijne mentor, met wie ik regelmatig even een gesprekje had. Op een gegeven moment zei hij tegen me dat het hem was opgevallen dat ik een hoofddoek was gaan dragen. Hij stelde een heel open vraag: “Hé, waarom draag je nu eigenlijk een hoofddoek?” De open vraag zonder oordeel vond ik heel fijn. Hij vroeg of er misschien iets aan de hand was. Ik vertrouwde hem, en daarom deed ik wat ik al die jaren nooit had gedurfd: ik vertelde hem alles. Dat ik thuis geslagen werd, maar ook dat mijn vader langskwam op mijn werk bij de supermarkt om te controleren of ik daar wel was, dat ik niet mocht sporten en dat ik geen social media mocht gebruiken.

Portretten schadelijke praktijken

Vijf jongvolwassen slachtoffers delen hun verhaal. Naast hun verhalen vind je steeds praktische tips over hoe te handelen als je hier als professional mee te maken krijgt. Vermoed je schadelijke praktijken? Jij kunt het verschil maken! Ga het gesprek aan, durf te vragen en vergroot de kans op vroegtijdige signalering.

Tips

- Praat altijd eerst met de persoon zelf en stap niet (zomaar/te direct) naar familie, óók als de persoon nog maar een kind is.
- Breng signalen in kaart en weeg af welke meldcode je moet gebruiken. Vraag hier gerust advies voor bij een expert van bijvoorbeeld Veilig Thuis.
- Blijf oplettend: ook als de persoon of de familie het geweld ontkent.
- In de Meldcode Huiselijk Geweld staat precies uitgelegd welke stappen je moet nemen wanneer je vermoedens hebt dat er huiselijk geweld speelt. Deze docent heeft deze stappen niet gevolgd.

Tips

- Let op signalen (bijv. verandering van gedrag; bedrukker en stiller zijn + verandering uiterlijk/kleding). Deze signalen hoeven niet altijd iets te betekenen, maar het kan wel.
- Bouw vertrouwen op door wat vaker een gesprekje aan te knopen.
- Benoem wat je ziet/signaleert en stel daar vragen over op een open manier.
- Betrek de persoon altijd bij de keuzes en de te maken stappen.

Samen besloten we naar Veilig Thuis te stappen. Zij adviseerden ons om een melding te doen, dus dat hebben we gedaan. Zij kwamen meerdere keren bij ons thuis om gesprekken te voeren. Helaas hadden die niet het effect wat ik gehoopt had. Ik voelde me niet serieus genomen en mijn ouders ontkenden alles. Ik was gewoon een rebelse puber, zeiden ze. Dat mijn tante als tolk optrad, maakte het er ook niet beter op. Vanwege het gebrekkige Nederlands van mijn ouders was zij bij de gesprekken om te vertalen. Ik voelde me daar niet veilig bij, omdat ook mijn tante mij vaak controleerde. Ik merkte dat ze niet alles vertaalde zoals het gezegd werd, maar dingen verdraaide zodat ze in het voordeel van mijn ouders waren. Veilig Thuis sprak ook met mijn mentor, en uiteindelijk besloten ze dat ik gewoon thuis kon blijven. Ze spraken met mijn ouders af dat ze me niet meer zoveel zouden controleren en met mijn mentor dat ik hem altijd mocht opzoeken of mailen als er iets was.

Nadat ik mijn vwo-diploma had gehaald ging ik naar de kunstacademie. Dat was tegen de wil van mijn ouders, die mij liever een medische studie hadden zien doen. Daarna zou ik moeten trouwen, en mocht ik niet werken. Daar was ik het niet mee eens. Mijn keuze voor de kunstacademie verslechterde de situatie nog verder. Het geweld en het continu gecontroleerd worden zorgden bij mij voor veel stress en hoofdpijn. Zo veel, dat ik besloot ermee naar de huisarts te gaan. Maar daar voelde ik me niet begrepen. Ik moest gewoon niet zoveel op mijn telefoon zitten, was de boodschap. Ik durfde niet uit mezelf te vertellen van de situatie thuis, en de huisarts vroeg ook niet door. Teleurgesteld ging ik weer naar huis.

In het tweede jaar van mijn studie ontmoette ik Daan en al snel werden we een stel. Ik was tot over mijn oren verliefd, maar kon het aan niemand vertellen. Van mijn ouders mocht ik geen vriend hebben, en al helemaal geen Nederlandse jongen. Het was de bedoeling dat ik zou trouwen met een Marokkaanse, islamitische jongen, die mijn familie had goedgekeurd. Voor die tijd mocht ik niet omgaan met jongens.

‘Mijn ouders waren ontzettend bang dat ik van het juiste pad af zou wijken, en deden er alles aan om dat te voorkomen’

Op mijn 20e besloot ik dat ik op kamers wilde, maar volgens mijn ouders hoort een vrouw óf bij haar ouders te wonen óf bij haar man. Mijn ouders waren ontzettend bang dat ik van het juiste pad af zou wijken, en deden er alles aan om dat te voorkomen. Het geweld en de controle werden nóg erger. Mijn vader pakte mijn telefoon af, meldde me regelmatig ziek op mijn werk of op school, en ik mocht geen contact meer hebben met vrienden.

Vorig jaar barstte de bom. Ik hield het echt niet meer vol thuis en besloot weg te lopen. Gelukkig kon ik bij Daan terecht. Ik droeg mijn hoofddoek niet meer en ging niet meer naar de moskee. De gevolgen van mijn keuzes waren enorm: ik werd verstoten door de gemeenschap. Ontzettend veel berichtjes kreeg ik, van mijn gezin, maar ook van andere familieleden. Ze waren naar me op zoek, want doordat ik was weggegaan, had ik de eer van de familie geschonden en dat moest worden rechtgezet. Mijn moeder verweet me dat ze door mij depressief geworden was. Toen iemand het adres waar ik woonde ontdekte, kreeg ik daar zelfs doodsb bedreigingen. Mijn vriend besloot de politie in te schakelen. Nu woon ik in een veilige opvang en krijg ik professionele hulp om te verwerken wat ik heb meegeemaakt.’

Verborgene vrouw

‘Pas toen ik professionele hulp kreeg, ontdekte ik dat mijn moeder een verborgene vrouw is. Zo noemen ze vrouwen die in een gedwongen isolement moeten leven van hun man, of van hun familie. Sinds mijn moeder op haar 17e vanuit Marokko naar Nederland kwam om met mijn vader te trouwen, mocht ze nooit alleen naar buiten. Alleen onder begeleiding van mijn vader of een ander familielid. Ze sprak amper Nederlands en had geen contact met mensen buiten onze familie. Haar enige taken waren voor ons zorgen en het huishouden doen. Nu denk ik: waarom is er in al die jaren niemand geweest die dit in de gaten heeft gehad? Waarom heeft niemand aan de bel getrokken? Mijn moeder is nooit op onze scholen geweest. Het was altijd mijn vader die ons kwam halen en brengen, en ook de oudergesprekken deed hij in zijn eentje. Iemand had best aan mij mogen vragen: Jamila, ik zie jouw moeder nooit; hoe zit dat eigenlijk?’

Tip

- Wanneer er een tolk nodig is, overleg dan met de persoon (het kind) zelf wie daar de juiste persoon voor is. Onafhankelijkheid van de tolk is belangrijk!

Tip

- Bied laagdrempelig contact/bereikbaarheid aan.

Tip

- Trek niet te snel conclusies, maar stel veel vragen en vraag door. Wees niet bang om directe vragen te stellen.

Tips

- Let op signalen (bijv. afwezigheid van ouder(s)).
- Stel vragen bij wat je ziet of opvalt.
- Als leerkracht heb je zeker het recht om te vragen naar een afwezige ouder en te vragen of die ouder ook eens op school wil langskomen.